

Анонимизиран текст

Превод

C-199/24 — 1

Дело C-199/24

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

13 март 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Attunda tingsrätt (Швеция)

Дата на акта за преюдициално запитване:

1 март 2024 г.

Ищец в първоинстанционното производство:

ND

Ответник в първоинстанционното производство:

Garrapatica AB

ATTUNDA TINGSRÄTT [...] (ПЪРВОИНСТАНЦИОНЕН СЪД АТУНДА, Швеция) [...]

СТРАНИ

Ищец

ND

Ответник

Garrapatica AB, [...]

Стокхолм

[...]

ПРЕДМЕТ

Обезщетение за вреди [наред с другото]; понастоящем отправяне на преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз

[...]

Tingsrätt (Първоинстанционен съд, Швеция) постановява следното

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

- 1 Tingsrätt (Първоинстанционен съд, Швеция) решава на основание член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз да отправи преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз [...].
- 2 Tingsrätt (Първоинстанционен съд, Швеция) обявява, че спира производството до произнасянето на Съда на Европейския съюз по преюдициалното запитване.

[...]

ПРЕЮДИЦИАЛНОТО ЗАПИТВАНЕ

Спорът

Garrapatica AB управлява базата данни Lexbase и публикува в нея личните данни на лица, участвали в наказателни производства. Myndigheten för press, radio och tv (шведският орган за печата, радиото и телевизията) [понастоящем Mediemyndigheten; Шведска агенция за медиите] издава за Lexbase така наречения *utgivningsbevis* (сертификат за липса на правни пречки за публикуване, предоставящ конституционна защита; наричан по-нататък „сертификатът за публикуване“). На 17 януари 2011 г. ND е осъден за престъпление, като издадената присъда е била достъпна в Lexbase до февруари 2024 г. Присъдата е заличена от публичния регистър за съдимост.

Предметът на спора е дали Garrapatica AB е длъжно да заплати обезщетение за вреди поради нарушение на Общия регламент относно защитата на данните на Европейския съюз [Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 2016 г., стр. 1; наричан по-нататък „ОРЗД“] и на други нормативни разпоредби относно обработването на лични данни. ND е поискал дружеството да бъде осъдено да заплати обезщетение в размер на 300 000 шведски крони (SEK) заедно с лихвите върху тази сума. Garrapatica AB е оспорило искането, като поддържа, че ОРЗД не се прилага, тъй като Lexbase се ползва от сертификат

за публикуване. Дружеството обаче е признало, че е отказало да премахне личните данни на ND в отговор на искането му, преди личните данни да бъдат премахнати при рутинното вътрешно почистване на данни в дружеството. Garrapatica AB е приело, че обезщетение в размер на 20 000 шведски крони само по себе си е разумно.

Правна уредба

Yttrandefrihetsgrundlagen u Dataskyddslagen

Yttrandefrihetsgrundlag (1991:1469) (Конституционен закон (1991:1469) за свободата на изразяване, Швеция; наричан по-нататък „Законът за свободата на изразяване“) е един от така наречените *mediegrundlagar* (конституционни медийни закони) в Швеция и съдържа разпоредби за конституционна защита, по-специално на радио- и телевизионното разпространение и на някои уебсайтове. Целта е да се гарантира свободата на изразяване на мнение в това отношение. Съгласно глава 1, член 4 от Закона за свободата на изразяване конституционните разпоредби относно предаването на програми се прилагат за определен вид бази данни, ако за дейността е издаден сертификат за публикуване. В настоящия случай за Lexbase е издаден сертификат за публикуване, което означава, че базата данни подлежи на конституционна защита.

В съответствие с глава 1, член 7, първа алинея от Lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (Dataskyddslag; Закон (2018:218) за допълнителните разпоредби към ОРЗД на ЕС, Швеция; наричан по-нататък „Законът за защита на данните“) ОРЗД не се прилага, когато това противоречи на Tryckfrihetsförordning (Наредба за свободата на пресата, Швеция; наричана по-нататък „Наредбата за свободата на пресата“) или на Закона за свободата на изразяване. Съгласно втората алинея на посочената по-горе разпоредба някои разпоредби от ОРЗД не се прилагат за обработването на лични данни, извършвано по-специално за журналистически цели.

От глава 1, член 14 от Закона за свободата на изразяване следва, че никой публичен орган не може, освен въз основа на този закон, да предприема действия срещу лице, което е нарушило свободата на изразяване или е участвало в такова нарушение в предаване, или да предприема действия срещу предаването по тази причина. Също така от глава 1, член 11 от този закон следва, че не е позволено на публичен орган да забранява или възпрепятства предаването, публикуването или публичното разпространение на програма поради нейното съдържание, освен ако тази мярка не е предвидена в този закон.

Съгласно глава 9, член 1 от Закона за свободата на изразяване обезщетението за вреди за нарушение на свободата на изразяване поради съдържанието на предаване може да се основава само на обстоятелството, че

чрез предаването предмет на иска са извършени нарушения на свободата на изразяване. Определянето, че дадено лице има престъпен или наказуем начин на живот, или предоставянето на друга информация, която може да изложи някого на презрението на другите, представлява престъплението клевета и е нарушение на свободата на изразяване по глава 5, член 1 от Закона за свободата на изразяване и глава 7, член 3 от Tryckfrihetsförordning (1949:105) (Наредба за свободата на пресата 1949:105) То обаче не е наказуемо, ако с оглед на обстоятелствата предоставянето на информация по въпроса е било оправдано и ако лицето, предоставило информацията, може да докаже, че тя е вярна или че то е имало разумни основания да смята, че тя е вярна.

ОРЗД

Съгласно член 10 от ОРЗД обработването на лични данни, свързани с присъди и нарушения въз основа на член 6, параграф 1, се извършва само под контрола на официален орган или когато обработването е разрешено от правото на Съюза или правото на държава членка, в което са предвидени подходящи гаранции за правата и свободите на субектите на данни. Пълен регистър на присъдите по наказателни дела се поддържа само под контрола на официален орган.

Според член 17 от ОРЗД субектът на данни има правото да поиска от администратора изтриване на свързаните с него лични данни без ненужно забавяне, по-специално ако личните данни повече не са необходими за целите, за които са били събрани или обработвани по друг начин.

Всяко лице, което е претърпяло материални или нематериални вреди в резултат на нарушение на ОРЗД, има право, съгласно член 82 от този регламент, да получи обезщетение от администратора или обработващия лични данни за нанесените вреди.

От член 85, параграф 1 от ОРЗД следва, че държавите членки съгласуват със закон правото на защита на личните данни в съответствие с този регламент с правото на свобода на изразяване и информация, включително обработването за журналистически цели и за целите на академичното, художественото или литературното изразяване. В съображение 153 се посочва, че правото на държавите членки следва да съвместява разпоредбите, уреждащи свободата на изразяване на мнение и свободата на информация, включително за журналистически, академични, художествени или литературни цели, и правото на защита на личните данни по този регламент. По-нататък се сочи, че държавите членки следва да приемат законодателни мерки, с които да определят освобождаванията и дерогациите, необходими за постигането на баланс между тези основни права.

За обработването, извършвано за журналистически цели и за целите на академичното, художественото или литературното изразяване, държавите членки предвиждат също, в съответствие с член 85, параграф 2 от ОРЗД, изключения или дерогации от някои глави на регламента, ако те са необходими за съгласуване на правото на защита на личните данни със свободата на изразяване и информация.

Необходимост от поставяне на преюдициалните въпроси

Съгласно член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз националният съд може да отправи преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз. Възможността за отправяне преюдициално запитване предполага, че е възникнал въпрос относно тълкуването на правото на Съюза, който е от значение за делото, и че е необходимо разяснение, за да може да се постанови решение по въпроса.

Настоящото дело се отнася до отношението между свободата на изразяване и информация и правото на защита на личните данни. ОРЗД позволява на държавите членки известна степен на законодателна преценка в това отношение. Според шведските правила ОРЗД не е приложим и правото на защита на личните данни се гарантира от правилата на Закона за свободата на изразяване и Наредбата за свободата на пресата. Правилата на Закона за свободата на изразяване, които се отнасят до обработването на лични данни и се съдържат в глава 1, член 20 от този закон, не се прилагат за лични данни като разглежданите по настоящото дело. Правото на защита на личните данни по отношение на разпространението на лични данни като разглежданите по настоящото дело е гарантирано само чрез наказателна отговорност за клевета и възможността да се иска обезщетение за вреди, причинени от клевета.

Що се отнася до баланса между свободата на изразяване на мнение и правото на защита на личните данни, Съдът, като тълкува Директивата за защита на личните данни (Директива 95/46/[ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 година за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (ОВ L 281, 1995 г., стр. 31; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 17, стр. 10)], е постановил, че правилният баланс между тези права и интереси трябва да се прецени чрез прилагане на разпоредбите, въведени в националното законодателство въз основа на директивата. Запитващата юрисдикция следва да тълкува националната правна уредба по начин, съответстващ на директивата, и да гарантира, че това тълкуване не противоречи на основните права, защитени от правния ред на [Съюза], или на други общи принципи на правото на [Съюза] като, наред с други, принципа на пропорционалност (вж. решение на Съда, Lindqvist, C-101/01[, т. 87])[.]

Според Tingsrätt (Първоинстанционен съд, Швеция) има свобода на тълкуване по отношение на въпроса до каква степен и с каква цел ОРЗД позволява на държавите членки да приемат законодателни мерки по отношение на обработването на лични данни, както и на предвидените в ОРЗД изисквания към националната правна уредба, приета въз основа на този регламент. Тъй като правото на Съюза има предимство пред националното законодателство, разяснение в това отношение е необходимо, за да може да се постанови решение по въпроса.

ОРЗД изрично позволява на държавите членки да предвиждат изключения и дерогации за обработването на лични данни, извършвано, по-специално, за журналистически цели. ОРЗД не определя какво представляват журналистическите цели. Съдът е приел, че понятието трябва да се тълкува широко и че дейностите, чиято цел е публичното разгласяване на информация, мнения или идеи, трябва да се считат за извършвани с журналистическа цел независимо от средството за предаването им (вж. решение Satakunnan Markkinapörssi Oy и Satamedia, C-73/07[, т. 61]). Съдът е постановил също, че хипотезата, при която данни с произход от документи, които са публични съгласно националната правна уредба, е такава. Не е пояснено обаче дали за публичното разгласяване на информация, мнения или идеи също е необходимо да има някаква форма на редактиране или обработване на това, което се разгласява публично.

Според Tingsrätt (Първоинстанционен съд, Швеция) не е ясно как трябва да се тълкува ОРЗД в това отношение. Поради това са налице основания за отправяне на преюдициално запитване до Съда.

Преюдициалните въпроси

Tingsrätt (Първоинстанционен съд, Швеция) отправя до Съда на Европейския съюз следните преюдициални въпроси:

1. Позволява ли член 85, параграф 1 от [Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (наричан по-нататък „ОРЗД“)] на държавите членки да приемат законодателни мерки в допълнение към мерките, които трябва да приемат по член 85, параграф 2 от този регламент, по отношение на обработването на лични данни за цели, различни от журналистически цели или целите на академичното, художественото или литературното изразяване?
2. При утвърдителен отговор на предходния въпрос: Позволява ли член 85, параграф 1 от ОРЗД да се съгласува правото на защита на личните данни в съответствие с този регламент с правото на

свобода на изразяване и информация, което означава, че единственото средство за правна защита, с което разполага лице, чиито лични данни се обработват чрез предоставяне на публичен достъп в интернет срещу заплащане до постановени срещу това лице присъди, е образуването на наказателно производство за клевета или претендирането на обезщетение за вреди вследствие на клевета?

3. При отрицателен отговор на първия въпрос или отрицателен отговор на втория въпрос: Може ли дейност, която се състои в предоставянето на публичен достъп в интернет срещу заплащане до публични документи под формата на присъди, без да се извършва обработване или редактиране, да представлява обработване на лични данни за посочените в член 85, параграф 2 от ОРЗД цели?

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ